

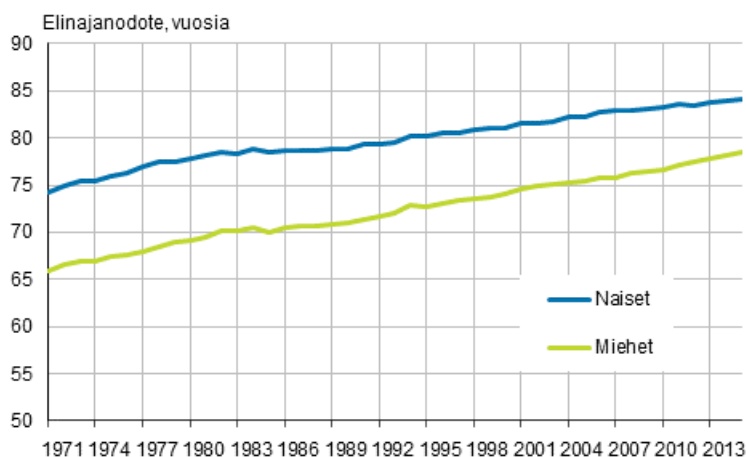
Kuolleet 2015

Elinajanodote

Vastasyntyneiden elinajanodote oli vuonna 2015 pojilla 78,5 ja tytöillä 84,1 vuotta

Tilastokeskuksen mukaan vastasyntyneiden poikalasten elinajanodote oli viime vuonna 78,5 vuotta ja tyttölasten vastaavasti 84,1 vuotta. Poikien elinajanodote piteni vuoteen 2014 verrattuna 0,4 vuodella ja tyttöjen 0,3 vuodella. Elinajanodote on ikävakioitu tunnusluku, joka kuvaa laskenta-ajanjaksolla havaitun kuolleisuuden tasoa.

Vastasyntyneiden elinajanodote sukupuolen mukaan vuosina 1971–2015

Miehet kirivät elinajanodotteessa naisia kiinni

Sukupuolten välinen ero elinajanodotteessa, 5,6 vuotta, on viime vuosikymmeninä kaventunut. Viimeisten 30 vuoden kuluessa vastasyntyneiden poikien elinajanodote on pidentynyt 8,5 vuodella ja tyttöjen 5,6 vuodella. Sukupuolten välinen ero elinajanodotteessa on viimeksi ollut yhtä pieni 1930-luvulla. Suurimmillaan sukupuolten välinen ero elinajanodotteessa oli 1970-luvun loppupuolella, jolloin se oli yhdeksän vuotta.

65-vuotiaiden miesten elinajanodote oli 18,1 vuotta ja 65-vuotiaiden naisten 21,6 vuotta vuonna 2015. Viimeisten 30 vuoden kuluessa 65-vuotiaiden miesten elinajanodote on pidentynyt 5,2 vuodella ja naisten 4,4 vuodella.

Mediaanikuolinikä miehillä 76,8 vuotta ja naisilla 85,3 vuotta

Vuonna 2015 mediaanikuolinikä oli miehillä 76,8 ja naisilla 85,3 vuotta. Vastaavat mediaanikuoliniät olivat vuonna 1980 miehillä 68,2 ja naisilla 75,4 vuotta.

Mediaanikuolinikä kuvastaa ehkä parhaiten kuolleiden ikäjakaumaa. Mediaanikuolinikä kertoo sen, minkä ikäisenä keskimääräinen kuollut henkilö kuoli, jos kuolleet laitettaisiin jonoon ikäjärjestyksessä. Kaikista kuolleista siis puolet kuoli mediaanikuolinikää nuoremmassa ja puolet mediaanikuolinikää vanhemmassa iässä.

Alueelliset erot elinajanodotteessa kaventuvat hitaasti

Vastasyntyneiden elinajanodote oli ajanjaksolla 2013–2015 pisin Pohjanmaalla syntyneillä tytöillä, 85,3 vuotta, ja lyhyin Etelä-Savossa syntyneillä pojilla, 76,3 vuotta. Elinajanodote on noussut ajanjaksolla 2013–2015 kaikissa maakunnissa ja molemmilla sukupuolilla ajanjaksoon 1993–1995 verrattuna. Eniten, yli kuudella vuodella, miesten elinajanodote kasvoi Päijät-Hämeessä, Lapissa ja Pohjois-Karjalassa. Naisten elinajanodote kasvoi eniten, yli neljällä vuodella, Pohjois-Pohjanmaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja Kainuussa.

Miesten elinajanodote on noussut lähes kaikkialla enemmän kuin naisten elinajanodote, mikä on kaventanut sukupuolten välisiä eroja elinajanodotteessa. Miesten elinajanodote on kuitenkin edelleen naisten elinajanodotetta lyhyempi kaikissa maakunnissa. Ajanjaksolla 2013–2015 erotus oli suurin Etelä-Karjalassa, 7,6 vuotta, ja pienin Ahvenanmaalla, 4,5 vuotta.

Maakuntien väliset erot elinajanodotteessa ovat kaventuneet vain vähän. Ajanjaksolla 1993–1995 Pohjanmaalla syntyneen pojan elinajanodote oli yli neljä vuotta pidempi kuin Pohjois-Karjalassa syntyneen pojan – ja ahvenanmaalaisen tytön elinajanodote oli lähes 11 vuotta pidempi kuin pohjoiskarjalaisen pojan. Vuonna 2013–2015 eteläsavolaisen vastasyntyneen pojan elinajanodote oli neljä vuotta lyhyempi kuin ahvenanmaalaisen pojan, ja yhdeksän vuotta lyhyempi kuin pohjanmaalaisen tytön. Maakuntien väliset erot naisten elinajanodotteessa olivat molemmilla ajanjaksoilla pienempiä kuin erot miesten elinajanodotteessa.

Suomalaispoikien elinajanodote EU-maiden keskikastia

Eurostatin vuoden 2014 tilastojen perusteella EU28-maista poikien elinajanodote oli pisin Kyproksella, 80,9 vuotta, Italiassa, 80,7 vuotta ja Ruotsissa, 80,4 vuotta. Poikien elinajanodote oli lyhyin Latviassa, 69,1 vuotta ja Liettuassa, 69,2 vuotta. Suomalaispoikien elinajanodote oli 16. pisin eli EU-maiden keskikastia.

Vastaavassa tarkastelussa tyttöjen elinajanodote oli pisin Espanjassa, 86,2 vuotta, Ranskassa, 86,0 vuotta ja Italiassa, 85,6 vuotta. Lyhyin tyttöjen elinajanodote havaittiin Bulgariassa, 78,0 vuotta ja Romaniassa, 78,7 vuotta. Suomalaisytytöt pärjäsivät vertailussa suomalaispoikia paremmin, sillä suomalaistyttöjen elinajanodote oli Eurostatin vuoden 2014 tilastojen perusteella EU28-maista yhdeksänneksi pisin.

Eurostatin mukaan sukupuolten välinen erotus elinajanodotteessa oli vuonna 2014 Suomessa EU-maiden 13. suurin, 5,7 vuotta. Erotus oli pienin Hollannissa, jossa naisten odotettu elinikä oli 3,5 vuotta miesten odotettua elinikää pidempi, ja Isossa-Britanniassa, jossa erotus oli 3,7 vuotta. Erotus oli suurin Liettuassa, 10,9 vuotta, ja Latviassa, 10,3 vuotta.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. 0-vuotiaiden poikien elinajanodote maakunnittain 1993–1995 ja 2013–2015.....	4
Liitetaulukko 2. 0-vuotiaiden tyttöjen elinajanodote maakunnittain 1993–1995 ja 2013–2015.....	4

Kuviot

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Vastasyntyneiden elinajanodote EU28-maissa 2014, pojat.....	6
Liitekuvio 2. Vastasyntyneiden elinajanodote EU28-maissa 2014, tytöt.....	6
Laatuseloste, kuolleet 2015.....	7

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. 0-vuotiaiden poikien elinajanodote maakunnittain 1993–1995 ja 2013–2015

Maakunta	Elinajanodote, vuosia		
	1993–1995	2013–2015	Muutos
KOKO MAA	72,56	78,18	5,62
Uusimaa	72,92	78,78	5,86
Varsinais-Suomi	72,96	78,64	5,68
Satakunta	72,89	77,74	4,85
Kanta-Häme	72,27	77,89	5,62
Pirkanmaa	72,73	78,60	5,87
Päijät-Häme	71,64	78,13	6,49
Kymenlaakso	71,73	76,90	5,17
Etelä-Karjala	71,92	76,48	4,56
Etelä-Savo	72,18	76,34	4,16
Pohjois-Savo	71,58	76,59	5,01
Pohjois-Karjala	71,00	77,32	6,32
Keski-Suomi	72,24	78,10	5,86
Etelä-Pohjanmaa	73,08	78,19	5,11
Pohjanmaa	75,11	80,14	5,03
Keski-Pohjanmaa	74,84	78,53	3,69
Pohjois-Pohjanmaa	72,85	78,36	5,51
Kainuu	71,48	76,52	5,04
Lappi	71,33	77,71	6,38
Ahvenanmaa	75,05	80,30	5,25

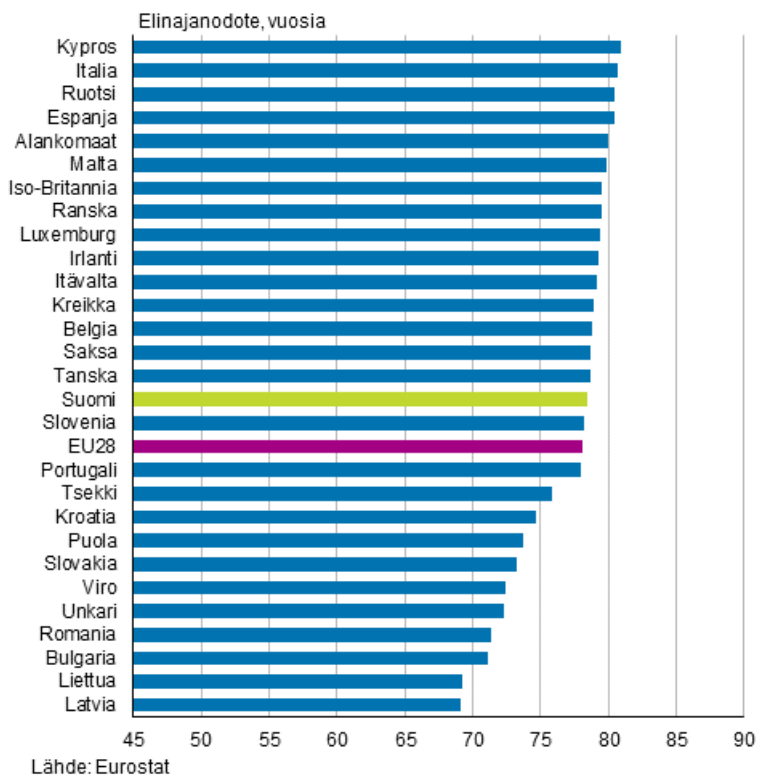
Liitetaulukko 2. 0-vuotiaiden tyttöjen elinajanodote maakunnittain 1993–1995 ja 2013–2015

Maakunta	Elinajanodote, vuosia		
	1993–1995	2013–2015	Muutos
KOKO MAA	79,93	83,94	4,01
Uusimaa	79,99	84,07	4,08
Varsinais-Suomi	80,45	84,23	3,78
Satakunta	80,65	83,22	2,57
Kanta-Häme	80,66	83,57	2,91
Pirkanmaa	79,97	84,10	4,13
Päijät-Häme	79,74	83,49	3,75
Kymenlaakso	79,63	83,23	3,60
Etelä-Karjala	79,82	84,09	4,27
Etelä-Savo	79,28	83,32	4,04
Pohjois-Savo	79,29	83,62	4,33
Pohjois-Karjala	79,09	82,96	3,87
Keski-Suomi	79,75	83,80	4,05
Etelä-Pohjanmaa	80,07	84,43	4,36
Pohjanmaa	81,12	85,32	4,20
Keski-Pohjanmaa	80,80	85,05	4,25
Pohjois-Pohjanmaa	79,60	84,40	4,80
Kainuu	79,07	83,43	4,36
Lappi	79,15	83,48	4,33

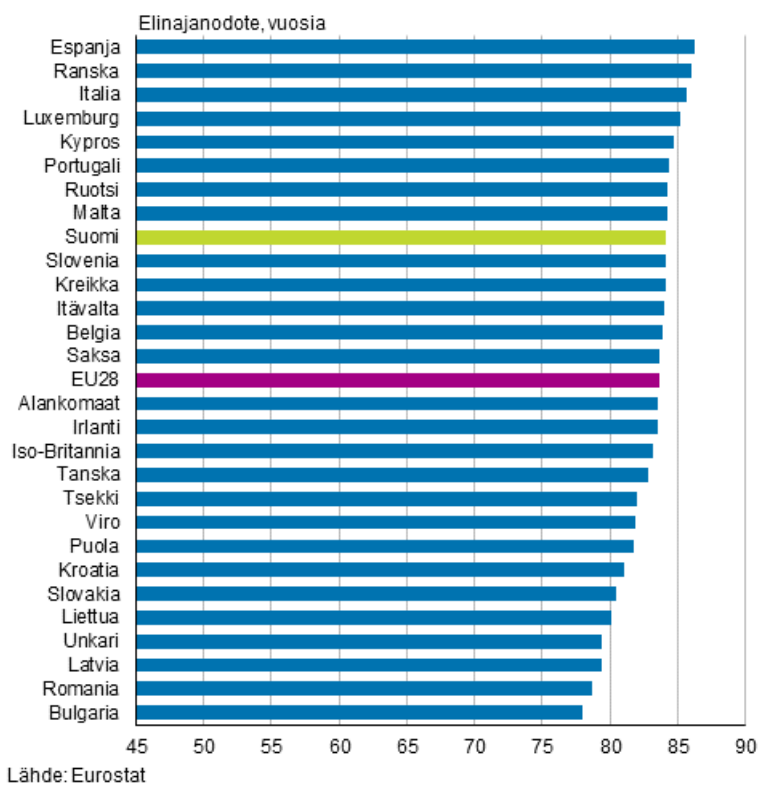
Maakunta	Elinajanodote, vuosia		
	1993–1995	2013–2015	Muutos
Ahvenanmaa	81,85	84,82	2,97

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Vastasyntyneiden elinajanodote EU28-maissa 2014, pojat

Liitekuvio 2. Vastasyntyneiden elinajanodote EU28-maissa 2014, tytöt

Laatuseloste, kuolleet 2015

1. Tilastotietojen relevanssi

Suomen väestötilasto perustuu Väestörekisterikeskuksen johdolla ylläpidettävästä väestötietojärjestelmästä saataviin tietoihin. Paikalliset väestörekisteriviranomaiset antavat väestötietojärjestelmään jatkuvasti tietoja maassa asuvan väestön keskuudessa tapahtuvista väestönmuutoksista. Vuodesta 1971 lähtien Tilastokeskus on saanut väestötiedot Väestörekisterikeskuksesta.

Suomen viimeinen henkikirjoitus on ajankohdalta 1.1.1989. Väestötietojärjestelmään tallennettavat tiedot määrittelee laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (21.8.2009/661). Päättäneen vuoden väestönmuutosilmoituksia odotetaan seuraavan tammikuun viimeiseen päivään asti.

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (Laki tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös väestötilastot. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Väestö- ja elinolotilastot väestötilastojen tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-580-16).

Kotikuntalain mukaan henkilön kotikunta ja asuinpaikka merkitään väestötietojärjestelmään. Kotikunta on kunta, jossa henkilö asuu tai se, jota hän pitää kotikuntanaan asumisensa, perhesuhteidensa, toimeentulonsa tai muiden vastaavien seikkojen johdosta tai johon hänellä on em. seikkojen perusteella kiinteä yhteys (Kotikuntalaki 201/1994.) Väestötietojärjestelmässä väestö jaetaan läsnä- ja poissaoleviin. Läsnäolevia ovat kaikki maassa vakinaisesti asuvat henkilöt. He ovat joko Suomen tai ulkomaan kansalaisia. Poissaolevaan väestöön siirretään Suomen kansalainen, joka muuttaessaan on ilmoittanut olevansa vähintään vuoden poissa Suomesta. Poikkeuksen muodostavat ne Suomen kansalaiset, jotka ovat diplomaatteja, kehitysyhteistyössä toimivia yms. (Kotikuntalaki 201/1994). Väestönmuutostilastoa laadittaessa on otettu huomioon vain tapahtumahetkellä läsnäolevien väestönmuutokset. Henkilön siirtyminen muualta Suomeen luetaan mukaan väestötilastoon, jos hänen muuttoilmoituksella kotipaikakseen ilmoittama asuinpaikka myöhemmin hyväksytään hänen vakinaiseksi asuinpaikakseen. Selvästi yli vuoden mittaiseksi tarkoitettu oleskelu on yleensä edellytys Suomen väestöön kirjautumiseen. Yhden vuoden mittaiseksi tarkoitettu oleskelu riittää edellytykseksi Suomen väestöön kirjautumiseen, jos on kyseessä EU-maiden kansalainen ja hän on asunut maassa vuoden ennen em. oleskelua. Perustellusta pyynnöstä ulkomaan kansalaisen tiedot voidaan tallentaa myös lyhyen oleskelun jälkeen, jos hänellä esim. on kotikuntalaissa tarkoitettu tilapäinen asuinpaikka Suomessa ja tallentaminen on tarpeen työskentelyyn tai vastaavaan olosuhteeseen liittyvien oikeuksien toteutumisen vuoksi (laki 661/2009).

Kuolleet

Kuolemasta on viipymättä ilmoitettava lääkärille tai poliisille. Terveystieteiden tutkimuskeskityksen tai lääkärin on ilmoitettava tieto kuolemasta väestötietojärjestelmään tai sen ylläpitäjälle. (Laki 1065/2009). Lääkäri kirjoittaa kuolemasta kuolintodistuksen. Jos kuolemansyyn selvittäminen edellyttää ruumiinavausta, oikeuslääkäri laatii kuolintodistuksen avauksesta saatujen tietojen valmistuttua.

Jos lääkärin antamaa lupaa hautaamiseen tai kuolintodistusta ei saada ilman kohtuutonta vaikeutta tai viivästystä, poliisi voi antaa, neuvoteltuaan oikeuslääkärin tai lääkärin kanssa, suorittamansa tutkinnan perusteella vastaavan kuolinselvityksen. Poliisin on viipymättä lähetettävä kuolinselvitys Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle ja sen on viipymättä ilmoitettava tieto henkilön kuolemasta sille maistraatille, jonka toimialueella vainajalla on ollut kotipaikka. (Asetus 1642/2009)

Kuolleisiin on luettu kuuluviksi vuodesta 2005 lähtien myös osa kuolleeksi julistetuista, kun uusi laki kuolleeksi julistamisesta (127/2005) antoi mahdollisuuden tietyissä tilanteissa paljon entistä nopeampaan kuolleeksi julistamisen prosessiin. Kuolleeksi julistamista voidaan hakea välittömästi katoamisen jälkeen, jos henkilö on ollut kadotessaan välittömän hengenvaaran aiheuttaneessa onnettomuudessa. Kadonneen henkilön kuolleeksi julistamista voidaan hakea myös odotusajan jälkeen, jonka pituus vaihtelee yhden ja viiden vuoden välillä tilanteen mukaan. Odotusajan alkamispäivänä pidetään sitä päivää, jolloin henkilö on ollut tietävästi viimeksi elossa. Kuolleeksi julistamista on haettava siltä tuomioistuimelta, jonka alueella kadonneella oli viimeksi kotikunta. Tuomioistuin tekee myös päätöksen kuolleeksi julistamisesta ja päivästä, jolloin kadonneen henkilön katsotaan kuolleen. Tuomioistuin vie kuolleeksi julistamisen päätöksen tiedot väestötietojärjestelmään, josta Tilastokeskus saa ne käyttöönsä.

Tilastossa erotetaan ensimmäisellä ikävuodella kuolleet 1000 elävänä syntyneitä kohti eli imeväiskuolleisuus omaksi ryhmäksi. Perinataalikuolleisuudella tarkoitetaan kuolleenä syntyneiden ja ensimmäisen elinviikon aikana kuolleiden määrää 1 000 syntyneitä kohti. Yleisellä kuolleisuusluvulla tarkoitetaan kuolleiden määrää keskiikäluvun 1 000 henkeä kohden. Ikäryhmittäisellä kuolleisuusluvulla tarkoitetaan tietyn ikäryhmän kuolleiden määrää saman ikäryhmän keskiikäluvun tuhatta henkeä kohden. Kuolemanvaaralla jossakin iässä x tarkoitetaan x-vuotiaaksi eläneen henkilön todennäköisyyttä kuolla ikävuoden x aikana.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Suomen väestötilasto perustuu maistraattien ylläpitämään Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmään. Kuoleman tapahduttua terveydenhuollon toimintayksiköt toimittavat tiedot kuolemasta väestötietojärjestelmään. Sairaalat ilmoittavat syntymistä tiedot väestötietojärjestelmään. Maistraatteihin toimitetut tiedot muista väestönmuutoksista tallennetaan ja viedään päivittäin väestötietojärjestelmään. Lasten kastamisista ja avioliiton solmimisista evankelisluterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan seurakunnat toimittavat tiedot oman alueensa maistraatteihin. Tuomioistuimet vievät tiedot tekemistään avioeropäätöksistä väestötietojärjestelmään. Ulkomaalaisvirasto tekee useimmat päätökset Suomen kansalaisuuden myöntämisestä (Kansalaisuuslaki 359/2003) ja vie tiedot päätöksistä väestötietojärjestelmään. Tilastokeskus saa väestötietojärjestelmästä konekielisessä muodossa väestönmuutostiedot viikoittain.

Tilastokeskus odottaa tietoja tilastovuoden väestönmuutoksista seuraavan vuoden tammikuun loppuun asti. Tämän jälkeen ilmoitetut tiedot tilastovuoden ja edellisten vuosien väestönmuutoksista sisältyvät seuraavan tilastovuoden aineistoon.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Yleisesti ottaen Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmää voidaan pitää henkilöiden suhteen erittäin kattavana. Jotta henkilö saa henkilötunnuksen on hänet kirjattava väestötietojärjestelmään. Eläminen Suomessa ilman henkilötunnusta on käytännöllisesti katsoen mahdotonta. Tilapäisesti Suomessa asuvat saavat myös halutessaan henkilötunnuksen. Laillinen työssäkäynti, pankkitilin avaaminen, asioiminen viranomaisten kanssa jne. edellyttää henkilötunnusta. Maastamuuttaneista jää suhteellisen usein tiedot saamatta maastamuuton ilmoittamisen laiminlyönnin vuoksi.

Väestötietojärjestelmää on pidetty yllä henkikirjoituksen lakkauttamisen jälkeen vuodesta 1989 pelkästään väestönmuutosilmoituksin. Tietojen ilmoittamisen oikeellisuudesta kertoo väestötietojärjestelmästä tehty osoitteiden luotettavuustutkimus.

Väestörekisterikeskus teettää Tilastokeskuksella otantatutkimusta osoitetietojen oikeellisuudesta. Noin 11 000 hengeltä tiedustellaan, onko heidän osoitteensa väestötietojärjestelmässä oikea. Vuoden 2012 tutkimuksessa vastanneista 98,9 prosentilla tieto oli oikein.

Kunnallisvaalien yhteydessä ulkomaalaisten äänioikeusilmoitusten palautukset paljastavat yleensä noin 1 000 henkeä, jotka ovat muuttaneet maasta ilmoitusta tekemättä ja ovat siten olleet edelleen tilastoituna väestöön. Maistraatit poistavat heidät väestötietojärjestelmän maassa asuvasta väestöstä ennen seuraavaa vuodenvaihdetta.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Lopulliset väestönmuutostilastot julkistetaan vuosittain huhti-toukokuussa lukuun ottamatta kuolleenä syntyneitä, jotka julkistetaan syyskuussa. Aluejakona on vuodesta 1999 lähtien käytetty seuraavan vuoden ensimmäisen päivän aluejakoa. Näin ollen kunnat, jotka yhdistyvät vuoden ensimmäisenä päivänä on tilastoitu yhteen jo edellisen vuoden tilastoihin. Tieto yhdistyneiden kuntien väestönmuutoksista ennen yhdistymistä on saatavilla vuodesta 2003.

Väestönmuutosten ennakkotilasto julkaistaan neljännesvuosittain aina päättyneitä neljänestä seuraavan kuun lopulla. Kuukauden yhteenvetotiedot väestönmuutoksista ovat saatavilla ilmaiseksi noin kolme viikkoa kuukauden päättymisen jälkeen. Kunnittaisia ennakkollisia väestönmuutostietoja on saatavilla

maksullisena palveluna kuukausittain. Kunnittaisia ennakkollisia väestönmuutostietoja on ilmaiseksi saatavilla neljännesvuosittain.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Väestön ja väestönmuutosten perustiedot ovat saatavilla sähköisessä muodossa kunnittain tai kuntaa suuremmilla aluejaoilla Tilastokeskuksen veloitusettomassa tietopalvelussa internetissä.

Maksullisessa sähköisessä tietopalvelussa on saatavilla eritellympää tietoa väestöstä ja väestönmuutoksista mm. kunnan osa-alueittain.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Vertailtavissa olevia alueellisia väestönmuutosaikasarjoja on saatavissa maksuttomasti vuodesta 1987 lähtien. Taulukoissa ilmoitetaan aina mitä aluejaotusta on käytetty.

Väestönmuutostietoja syntyneiden, kuolleiden ja avioliiton solmineiden määristä on saatavilla vuodesta 1749 lähtien. Vuodesta 1773 lähtien on tietoja synnyttäneistä äideistä viisivuotiskäryryhmittäin ja vuodesta 1936 lähtien kaikista syntyneistä lapsista äidin iän mukaan. Vuoden 1877 tilastouudistuksen myötä kuolleista alettiin keräämään tietoja 1-vuotiskäryryhmittäin, joka mahdollisti tarkkojen kuolleisuus- ja elinajan taulujen laskemisen aloittamisen 1880-luvulta alkaen. Em. tilastouudistuksen ansiosta myös maassamuutosta ja avioeroista alettiin kerätä tietoja vuosittain.

Veloitusettoman StatFin-palvelun väestötietojen aikasarjoista osa alkaa vuodesta 1980 ja osa vuodesta 1987. Koko maan väestönmuutosten aikasarja alkaa vuodesta 1749.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastokeskuksen muissa tilastoissa pohjatietona väestön osalta käytetään väestötilaston aineistoa. Näin ollen Tilastokeskuksen eri tilastot täsmäävät väestötietojen suhteen. Kuolemansyytilastojen kuolemien tilaston luvut poikkeavat aivan vähän väestönmuutostilaston kuolemien luvuista odotusajan erilaisuuden takia.

Lisätietoja

Eevi Lappalainen 029 551 3367
Vastaava tilastojohtaja:
Jari Tarkoma

info@stat.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Kuolleet 2015, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-2529 (pdf)